

Kirkeministeriet

Folketingets Kirkeudvalg
Lov@ft.dk
Karen.Klint@ft.dk

Kirkeudvalget har ved brev af 9. april 2019 (KIU alm. del – spørgsmål 33) bedt om min besvarelse af spørgsmål:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen af 8/4-19 fra Frikirkenet vedrørende donationer, der overstiger 20.000 kr. og Kirkeministeriets vejledning til årsregnskab for trossamfund uden for folkekirken, jf. KIU alm. del – bilag 50.”

Svar:

Jeg forstår henvendelsen fra Frikirkenet af 8. april 2019 (KIU alm. del – bilag 50) sådan, at Frikirkenet foreslår, at reglerne om anerkendte trossamfunds og menigheders oplysninger om donationer i årsregnskabet ændres således, at donationer, som modtages fra en eller samme donator, der enkeltvis eller samlet overstiger 20.000 kr., angives i intervaller fremfor i eksakte beløb.

Jeg kan i den anledning oplyse, at kravet om, at anerkendte trossamfund hvert år skal udarbejde og indsende et årsregnskab til Trossamfundsregistret og i den forbindelse bl.a. skal give oplysning om donationer m.v., blev indført med lov nr. 1533 af 19. december 2017 om trossamfund uden for folkekirken (trossamfundsloven) og nu fremgår af lovens § 21 og de tilhørende bemærkninger til lovforslaget.

Kirkeministeren er således i medfør af trossamfundslovens § 21, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om regnskabets udformning, revision, indsendelse, offentliggørelse m.v., herunder om anvendelse af den digitale løsning, som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening), samt frister herfor.

I afsnit 2.8.4. i de almindelige bemærkninger til forslag til lov om trossamfund uden for folkekirken fremgik bl.a. følgende:

”Bemyndigelsen tænkes endvidere anvendt i forhold til at fastsætte krav om oplysning om donationer, jf. nedenfor.

Som nævnt tænkes bemyndigelsen også anvendt til at fastsætte mere specifikke regler om pligt til, at regnskabet skal indeholde oplysninger om eventuelle donationer.

Det er således hensigten, at der i en bekendtgørelse vil blive fastsat regler, hvorefter trossamfundet bliver forpligtet til i årsregnskabet at oplyse, hvorvidt trossamfundet i det foregående regnskabsår har modtaget en eller flere donationer. Konkret vil det skulle oplyses, hvor stort det samlede beløb er, ligesom det skal fremgå, om trossamfundet har modtaget en eller flere donationer fra samme donator, der enkeltvis eller samlet overstiger 20.000 kr.

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Akt nr.: 48271

Dette akt nr. bedes oplyst ved henvendelse til Kirkeministeriet

Dato: 25. april 2019

ekskl. moms. Er det tilfældet, skal donators navn og adresse samt størrelsen af donationen eller donationerne oplyses, medmindre der er tale om donationer fra enkeltpersoner.

Bemyndigelsen vil endvidere blive anvendt til at fastsætte regler, der forpligter trossamfundet til at oplyse, om trossamfundet det foregående regnskabsår har modtaget økonomisk støtte i form af lånegarantier eller lignende og i så fald støttens samlede omfang.

Kirkeministeriet har i den forbindelse overvejet, om også indirekte udenlandsk støtte f.eks. i form af oplysning om udenlandske religiøse forkyndere bør fremgå af regnskabet.

Det er imidlertid Kirkeministeriets vurdering, at der kan opstå u hensigtsmæssige afgrænsningsspørgsmål ved en forpligtelse til at skulle oplyse om indirekte støtte i årsregnskabet. For så vidt angår udenlandske forkyndere, vurderer Kirkeministeriet, at der med ansøgningsprocessen i udlændingelovens § 9 f om udenlandske forkyndere er tilstrækkelig transparens og indsigt med udenlandske forkynderes ophold i Danmark.”

Af bemærkningerne til lovforslagets § 21 fremgik bl.a. følgende om kravet om, at trossamfundene hvert år skal udarbejde og indsende et årsregnskab til Trossamfundsregistret:

”Det er hensigten, at bestemmelsens stk. 1 skal skabe mere åbenhed og gennemsigtighed omkring trossamfundenes økonomi og organisation.”

Kravet om årlig regnskabsaflæggelse og oplysninger om donationer m.v. er reguleret i bekendtgørelse nr. 1283 af 15. november 2018 om Trossamfundsregistret, som er udstedt i medfør af trossamfundslovens § 11 og 21, stk. 2.

Bestemmelserne om donationer fremgår af bekendtgørelsens §§ 17 og 18, der har følgende ordlyd:

”§ 17. Årsregnskabet skal ud over at leve op til kravene for virksomheder omfattet af regnskabsklasse A i årsregnskabsloven indeholde oplysninger om det samlede beløb, trossamfundet henholdsvis menigheden har modtaget i donationer i regnskabsåret. Som donationer anses kontantbeløb, bortset fra medlemskontingent, samt økonomisk støtte i form af lånegarantier, varer, tjenesteydelser og fast ejendom m.v. Oplysninger om indirekte støtte i form af frivilligt arbejde og udenlandske religiøse forkyndere skal ikke fremgå af oversigten over donationer.

Stk. 2. Årsregnskabet skal endvidere indeholde oplysninger om, hvorvidt trossamfundet henholdsvis menigheden i regnskabsåret har modtaget en eller flere donationer fra samme donator, der enkeltvis eller samlet overstiger 20.000 kr. ekskl. moms.

Stk. 3. Årsregnskabet skal i de i stk. 2 nævnte tilfælde indeholde oplysninger om størrelsen af donationen fra den enkelte donator samt donators navn og adresse, jf. dog 2. pkt. Donators navn og adresse skal dog ikke oplyses, hvis der er tale om donationer fra enkeltpersoner eller enkeltmandsfirmaer.

Stk. 4. Oplysninger om donationer skal indberettes i et særskilt bilag til årsregnskabet, såfremt oplysningerne ikke fremgår af årsregnskabet.

Akt nr.:
Side 3

§ 18. Trossamfundet henholdsvis menigheden må ikke modtage anonyme donationer som nævnt i § 17, stk. 2, fra andre end enkeltpersoner eller enkeltmandsfirmaer. Modtager trossamfundet henholdsvis menigheden donationer i strid med 1. pkt., skal de returnere donationen til donator inden 30 dage efter modtagelsen.”

Trossamfundsloven blev som bekendt gennemført efter et grundigt udvalgsarbejde i Trossamfundsudvalget og med løbende inddragelse af alle anerkendte og godkendte trossamfund, religiøse foreninger samt relevante høringsparter og blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget den 7. december 2017.

Hensigten med indførelsen af kravet om årlig regnskabsaflæggelse og oplysninger om donationer m.v. var som nævnt at skabe mere åbenhed og gennemsigtighed omkring trossamfundenes økonomi og organisation. Det opnår man efter min vurdering bedst, hvis donationernes konkrete beløbsstørrelse oplyses. Dette svarer også til den model, der er beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. citatet ovenfor.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at kravet om årlig regnskabsaflæggelse og oplysninger om donationer m.v. er udformet i overensstemmelse med internationale regler om religionsfrihed. Der stilles således efter § 17, stk. 3, i bekendtgørelsen ikke krav om, at trossamfundet oplyser navnet på den enkelte donator, hvis der er tale om donationer fra enkeltpersoner eller enkeltmandsfirmaer. Dette er begrundet i, at en sådan tvungen offentliggørelse af enkeltpersoners trosretning vil udgøre et indgreb i de pågældendes religionsfrihed, jf. EMRK artikel 9, stk. 1.

Jeg har noteret mig Frikirkenets forslag og foretager mig ikke yderligere i den anledning.

Jeg forstår endvidere henvendelsen sådan, at Frikirkenet finder sondringen mellem frivilligt arbejde og tjenesteydelser misvisende og derfor foreslår, at begrebet ”tjenesteydelser” udgår af bekendtgørelsens § 17, stk. 1.

Som det fremgår af afsnit 2.8.1.2., 2.8.3. og 2.8.4. i de almindelige bemærkninger til forslag til lov om trossamfund uden for folkekirken, blev kravet om årlig regnskabsaflæggelse og oplysninger om donationer bl.a. indført på grundlag af anbefalingerne i ”Rapport fra arbejdsgruppe om større gennemsigtighed med udenlandske donationer til trossamfund m.v.”, som blev offentliggjort i forsommeren 2017.

Arbejdsgruppen blev nedsat på baggrund af den politiske aftale af 31. maj 2016 mellem den tidligere V-regering og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om religiøse forkyndere, som søger at undergrave danske love og værdier og understøtte parallelle retsopfattelser.

På side 17 og 18 i rapporten fremgår bl.a. følgende om afgrænsningen af økonomisk støtte:

”Økonomisk støtte kan også omfatte andet end rene pengeoverførsler. Der kan fx også være tale om økonomiske lån, lån af lokaler, donation af udstyr

eller, at personalet direkte er ansat af eller aflønnet af udenlandsk organisation eller stat.

Akt nr.:
Side 4

Man kan her i et vist omfang drage en parallel til, hvordan økonomisk støtte defineres i forhold til partistøtteloven. Her blev det i bemærkningerne (jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg B, s. 903-904) anført, *"at det er vanskeligt på en udtømmende måde præcist at angive, hvilke former for privat partistøtte, som ydes på anden måde end ved pengebeløb, der er omfattet af lovens tilskudsbegreb ... I vurderingen af, om en støtte i form af andet end pengebeløb har karakter af tilskud i lovens forstand, må bl.a. indgå, om der er tale om en ydelse, der sædvanligvis opgøres i penges værdi. Er der fx tale om en ydelse, som den, der leverer ydelsen, normalt tager betaling for som led i en erhvervs-mæssig virksomhed, eller må ydelsen på anden måde siges at substituere et pengebeløb, taler det for at betragte ydelsen som tilskud i lovens forstand."*

Som nævnt i bemærkningerne til § 21 i forslag til lov om trossamfund uden for folkekirken, jf. ovenfor, var hensigten med indførelsen af kravet om årlig regnskabsaflæggelse og oplysninger om donationer at skabe mere åbenhed og gennemsigtighed omkring trossamfundenes økonomi og organisation. For at opnå et retvisende billede af trossamfundenes økonomiske forhold er det i forhold til donationer nødvendigt, at disse ikke alene afgrænses til rene pengeoverførsler, men også omfatter økonomisk støtte i form af tjenesteydelser, lånegarantier og fast ejendom. Denne brede afgrænsning af donationsbegrebet har, som det fremgår af citaterne ovenfor, støtte i lovforslagets almindelige bemærkninger og i rapporten fra arbejdsgruppen om større gennemsigtighed med udenlandske donationer til trossamfund, som lå til grund for kravet om, at der skulle gives særskilte oplysninger om donationer i trossamfundenes årsregnskab. Det bemærkes i øvrigt, at ministeriet ved udformningen af § 17, stk. 1, i bekendtgørelse om Trossamfundsregistret har hentet inspiration fra den afgrænsning af donationsbegrebet, der findes i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

I forbindelse med høringen om udkast til bekendtgørelse om Trossamfundsregistret blev der bl.a. peget på vanskelighederne ved at prisfastsætte tjenesteydelser og frivilligt arbejde og på, at der burde fastsættes nærmere retningslinjer for, hvordan ikke-kontante donationer (som varer og tjenesteydelser) værdiansættes.

Kirkeministeriet foretog på den baggrund en præcisering af bekendtgørelsen således, at det nu fremgår af § 17, stk. 1, 3. pkt., at der ikke skal gives oplysninger om indirekte støtte i form af frivilligt arbejde.

Med hensyn til sondringen mellem tjenesteydelser og frivilligt arbejde er der i Kirkeministeriets vejledning om udarbejdelse og indsendelse af årsregnskab for anerkendte trossamfund nævnt en række eksempler på henholdsvis tjenesteydelser og frivilligt arbejde.

Af vejledningen fremgår, at der med en tjenesteydelse forstås en arbejdsydelse eller anden ydelse, hvor der ikke er tale om køb af en egentlig vare. Det, der karakteriserer en tjenesteydelse, er således, at der er tale om en arbejdsindsats, som ikke resulterer i fremstilling af en konkret ting, men som kan prisfastsættes ligesom en vare. Er dette tilfældet, skal værdien af tjenesteydelsen angives i årsregnskabet.

Som eksempler på tjenesteydelser nævnes bl.a. den situation, hvor en håndværker eller revisor løser konkrete håndværks- eller revisionsmæssige opgaver for trossamfundet. Det afgørende er her, at der ikke er tale om ansættelse efter de generelle ansættelsesretlige regler, og at personerne ikke modtager betaling for den rådgivning eller den håndværksmæssige opgave, der udføres.

I forhold til frivilligt arbejde nævnes, at frivilligt arbejde er en indsats, der for det første er frivillig, hvilket vil sige, at aktiviteten udføres uden fysisk, retslig eller økonomisk tvang. Derudover er frivilligt arbejde ikke lønnet. At frivilligt arbejde ikke er lønnet udelukker dog ikke, at en frivillig person modtager godtgørelse for udgifter, vedkommende har i forbindelse med udførelsen af opgaven, for eksempel transport- og telefonudgifter. Eller at en person modtager et symbolsk beløb for sit frivillige arbejde. Derudover skal arbejdet være til gavn for andre end én selv og ens familie, og det skal være formelt organiseret.

Som eksempler på frivilligt arbejde, der ikke skal fremgå af oversigten over donationer, nævnes det arbejde, som medlemmer af trossamfundets bestyrelse udfører som led i deres bestyrelsesarbejde. Det kan f.eks. være regnskabsopgaver, som løses af et bestyrelsesmedlem som valgt kasserer. Frivilligt arbejde er også, når medlemmer af trossamfundet f.eks. deltager i det kirkelige arbejde, som oplæsere, korsangere m.v. uden at få betaling for det. Det kan f.eks. også være, når medlemmer af trossamfundet udarbejder medlemsblad, plakater og brochure eller står for vedligeholdelse af trossamfundets hjemmeside. Det vigtige er i den forbindelse, at der er tale om opgaver, som varetages, uden at der er tale om en reel ansættelse med dertilhørende honorarudbetaling.

Som det tydeligt fremgår af vejledningen, er der ikke tale om en udtømmende opregning af eksempler på tjenesteydelser ctr. frivilligt arbejde. Jeg er således klar over, at der i trossamfund er en god tradition for et stort engagement, der betyder, at medlemmerne deltager i praktisk frivilligt arbejde i forbindelse med gudstjenester, kirkelige handlinger og andet kirkeligt arbejde, hvor medlemmer f.eks. laver kaffe, rydder op, synger i kor osv., men også frivilligt arbejde f.eks. gennem deltagelse i arbejdsdage, hvor der udføres mindre reparationer på trossamfundets bygninger eller gennem engagement i børneklub, seniorarbejde o. lign. Jeg mener, denne tradition kan rummes inden for bestemmelsen i bekendtgørelsens § 17, stk. 1, 3. pkt., der udtrykkeligt fastslår, at frivilligt arbejde ikke skal fremgå af oplysningerne om donationer.

Trossamfundene må derfor foretage en konkret vurdering af, om en konkret ydelse er en tjenesteydelse eller frivilligt arbejde. I vurderingen af om en konkret ydelse har karakter af en tjenesteydelse, hvis værdi skal prisfastsættes og oplyses, må det bl.a. indgå, om der er tale om en ydelse, der sædvanligvis opgøres i penges værdi, om personen, der leverer ydelsen, normalt tager betaling for ydelsen som led i en erhvervs-mæssig virksomhed, eller om ydelsen substituerer et pengebeløb.

Hvis det i forbindelse med trossamfundenes regnskabsaflæggelse viser sig, at der er behov for en yderligere tydeliggørelse af forskellen på frivilligt arbejde og tjenesteydelser til brug for ovenstående vurdering, vil jeg naturligvis overveje en justering af vejledningen, men jeg bliver dog også nødt til at fastholde,

at der som nævnt ovenfor i forbindelse med lovens behandling i Folketinget var et ønske om en bred definition af donationsbegrebet.

Akt nr.:
Side 6

Jeg vil afslutningsvis understrege, at kravet om årlig regnskabsaflæggelse og oplysninger om donationer m.v. har været gældende, siden trossamfundsloven trådte i kraft 1. januar 2018, og at de nærmere regler om regnskabsaflæggelsen er fastsat i bekendtgørelse om Trossamfundsregistret, der trådte i kraft den 19. november 2018. Kirkeministeriet orienterede om reglerne på et møde den 26. november 2018, hvor alle anerkendte trossamfund, Danske Kirkers Råd, Muslimers Fællesråd og Frikirkenet var inviteret. Jeg mener derfor ikke, at der er grundlag for at imødekomme Frikirkenets ønske om, at reglerne om oplysninger om donationer først skal have virkning fra 1. januar 2019.

Mette Bock

/ Christian Stigel